

Karakterizimi morfologjik i aksesioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

Studim

Titulli: Karakterizimi morfologjik i aksesioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit (viti i dytë i studimit) 2017-2018.

1. Hyrje

Vendi ynë ka kushte shumë të përshtatshme për prodhimin e frutave të shegës. Kultivimi i shegës nga shumë familje të zonës së ultësirës bregdetare, nga Malësia e Madhe deri në Sarandë, tregon për mundësinë e kultivimit të saj në këto zona.

Shega është një nga drufrutorët e cila ka disa karakteristika dhe paraqet disa veçori që i japin asaj përparësinë për një përhapje më të gjerë.

Pema e shegës dhe pse ka potencial të madh, vetëm 10% e këtyre pemëve janë të përdorshme.

Vitet e fundit shega ka marrë zhvillim të madh për vet cilësitë e shkëlqyera që ajo ka. Mbjellja në masive e kultivarëve të huaj duke anashkaluar kultivarët e vendit të cilët janë përshtatur më së miri në kushtet klimatiko-tokësore të rajoneve ku janë mbjellë është një fenomen që vihet re shpesh.

Grumbullimi i një pjese të bimëve të shegës në rajone të ndryshme që paraqesin karakteristika interesante janë mbjellë në vitin 2010, në Bazën Eksperimentale në Shamogjin.

Këto bimë të gjetura janë rezultat i punës së specialistëve të QTTB Vlorë, gjatë eksplorimeve për përzgjedhjen e bimëve autoktone në zona të ndryshme të Shqipërisë.

Figura 1.

2. Materiali dhe metoda

Në koleksionin e pemëve frutore autoktone me sipërfaqe prej 1 ha me 17 specie, një vend të rëndësishëm zënë dhe aksesionet e shegës. Janë gjithsej 9 aksesione të shegës.

Studimi i ngritur ka si qëllim: përshtatshmërinë e këtyre aksesioneve të sjella nga zona të ndryshme eksplorimi.

3. Treguesit e marrë në studim janë:

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

I. Fenofazat e zhvillimit të bimës

1. Fenofaza e lulëzimit për çdo aksion.

2. Përshkrimi i pemës.

II. Të dhëna mbi frutin

1. Të dhëna biometrike të frutit.

2. Të dhëna kimike (% e sheqerit).

3.I. Fenofaza e lulëzimit për çdo aksion.

Për çdo aksion janë mbajtur shënime përkatëse mbi kohën e lulëzimit.

Eshtë quajtur fillim lulëzimi kur kanë çelur 15% e luleve dhe përfundimi i kësaj periudhe kur kanë çelur mbi 80% e luleve.

Tabelë 1. Koha e lulëzimit të aksioneve të shegës

Emri i aksionit	Maj							Qershor												
	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	1	2	
Shegë e ëmbël e Ndroqit																				
Shega majoshe e Tiranës																				
Shegë majoshe e Mifolit																				
Shega kokërr vogël																				
Shega kokërr madhe																				
Shega Devedishe																				
Shega e ëmbël																				
Shegë e ëmbël e Mifolit																				
Shega Stambollesha																				

4. Përshkrimi i shkurtër

a. Shega e Ëmbel e Ndroqit

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

Pema me zhvillim mesatar. Formë e çrregullt. Lulëzimi i madh. Fruti pa plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e kokrrës	218 gr
% e sheqerit në frut	16.3
Aciditeti (%) në frut	0.53
Raporti T/k	0.7
Periudha e pjekjes	15/10-10/11

b. Shega Majoshe e Tiranës

Pema me zhvillim mesatar. Formë e pemës jo e rregullt, tenton të zhvillohet në lartësi lulëzimi mesatar. Fruti pa plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e kokrrës	238.5 gr
% e sheqerit në frut	17.3
Aciditeti (%) në frut	0.453
Raporti T/k	0.54
Periudha e pjekjes	15/10-15/11

c. Shega Majoshe e Mifolit

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

Pema me zhvillim mesatar. Formë jo e rregullt, lulëzimi madh. Fruti me plasaritje të lehta të lëkurës në periudhën e vjeljes së prodhimit.

Pesha mesatare e kokrrës	224 gr
% e sheqerit në frut	16.7
Aciditeti (%) në frut	0.77
Raporti T/k	0.9
Periudha e pjekjes	15/10-20/10

d. Shega Kokërr Vogël

Pema me zhvillim mesatar. Formë e çrregullt me shumë degëzime të cilat dalin nga fundi i pemës. Lulëzimi mesatar. Fruti i vogël pa plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e frutit	147.4 gr
Pesha mesatare e kokrrës	0.34gr
% e sheqerit në frut	0.52
Raporti T/k	1.34
Periudha e fillimit të pjekjes	15/10-15/11

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

e. Shega Kokërr Madhe

Pema me zhvillim mesatar. Formë e çrregullt me tendencë të zhvillimit të degëve në drejtim anësor. Lulëzimi i madh. Fruti me plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e kokrrës	381.3 gr
Pesha e kokrrës	0.49
% e sheqerit në frut	16
Aciditeti (%) në frut	2.03
Raporti T/k	0.79
Periudha e pjekjes fillon	20/10-20/11

f. Shega Devedishe

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

Pema me zhvillim të madh. Pema tenton të zhvillohet në lartësi. Lulëzimi i madh. Fruti pa plasaritje të lëkurës në periudhën e pjekjes.

Pesha mesatare e frutit	363.9 gr
Pasha mesatare e kokrrës	0.44
% e sheqerit në frut	17
Aciditeti (%) në frut	0.48
Raporti T/k	1.10
Periudha e pjekjes	10/10-10/11

g. Shega e Ëmbël e Mifolit

Pema me zhvillim mesatar, tenton të zhvillohet në gjerësi. Lulëzimi i madh. Fruti me plasaritje të lëkurës në periudhën e vjeljes.

Pesha mesatare e frutit	374.4 gr
% e sheqerit në frut	14.2
Aciditeti (%) në frut	1.64
Raporti T/k	1.2
Periudha e pjekjes	10/10-20/11

Karakterizimi morfologjik i aksesioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

h. Shega e Ëmbel Trup Vogël

Pema me zhvillim të vogël. Formë e çrregullt që tenton të zhvillohet në gjerësi. Lulëzimi i madh. Fruti pa plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e kokrrës	318 gr
% e sheqerit në frut	18.3
Aciditeti (%) në frut	0.59
Raporti T/k	0.7
Periudha e pjekjes	15/10-20/10

i. Shega Stambolleshe

Karakterizimi morfologjik i aksioneve të pemëve frutore autoktone të koleksionit

Pema me zhvillim të madh. Formë e çrregullt që tenton të zhvillohet në gjerësi. Lulëzim i madh. Fruti pa plasaritje të lëkurës.

Pesha mesatare e frutit	416 gr
% e sheqerit në frut	16.3
Aciditeti (%) në frut	2.17
Raporti T/k	0.48
Periudha e pjekjes	15/10-20/10.